

การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF EDUCATIONAL EFFECTIVENESS MANAGEMENT OF MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY

พงษ์ศักดิ์ คมแก้ว*

Phongsuk Komkaew

จินต์ วิภาตะกาลัส **

Jin Vibhatakalasa

กฤษณะ ดาราเรือง***

Kritsana Dararuang

* นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนองค์กร มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

* Student, Doctor of Philosophy in Administration of Organization Development, Chaopraya University

* Email: k_pongsuk@hotmail.com

** อาจารย์ที่ปรึกษา, อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนองค์กร มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

** Advisor, and Ph.D., Doctor of Philosophy Program in Administration of Organization Development, Chaopraya University

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนองค์กร มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

*** Co-Advisor, and Ph.D, Doctor of Philosophy Program in Administration of Organization Development, Chaopraya University

*** Email: kritsana_cpu@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (มจร.) แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. 2) เปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ แนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. 3) วิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. และ 4) นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของ มจร. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. ในประเทศไทย จำนวน 1,364 รูป/คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์หาลัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวส์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาพรวมการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของ มจร. แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. ทุกด้านอยู่ในระดับสูง 2) ทรรศนะของผู้บริหาร คณาจารย์ บุคลากร ที่มีต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของ มจร. มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนแนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. พบว่าไม่แตกต่างกัน 3) มี 10 ตัวแปรจาก 61 ตัวแปร เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. โดยทั้ง 10 ตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายประสิทธิผลฯ ได้ร้อยละ 42.70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และ 4) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของ มจร. ประกอบด้วย 1) การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารและบุคลากร 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 3) พัฒนาการบริหารจัดการงบประมาณ 4) สร้างวัฒนธรรมองค์การที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์การและ 5) พัฒนาเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการจัดการศึกษา

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศึกษา มจร.

Abstract

The purposes of this dissertation are fourfold: 1) To study the levels of mission administration for Mahachulalongkornrajavidyalaya University (MCU), regarding the Four Brahmavihara of executive, and effectiveness of administration of the above University; 2) To compare the opinions of staff and personnel toward mission administration and practices in accordance with the Four Path Brahmavihara of executives and effectiveness of administration for MCU; 3) To analyze factors affecting the effectiveness of MCU and 4) To develop and present approaches toward effective education of the University. The population used in this research included 1,364 respondents. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and stepwise multiple regression correlation coefficient analysis. It was found from the research findings that: 1) the overall administration, satisfaction with mission administration for MCU regarding the Four Brahmavihara of executives, and effectiveness of administration for MCU were at a high level; 2) executives, staff and personnel's attitudes towards mission administration for MCU, regarding the Four Brahmavihara and effectiveness of administration for MCU by stakeholders have a difference of .05 level of statistical significance, but there is no difference in practices of the executives on the Four Brahmavihara and effectiveness of administration for MCU; and 3) Among 61 variables, 10 were important variables affecting the effectiveness of administration for MCU. All the 10 variables can be used to explain variance or predict the effectiveness of effectiveness of administration for MCU at 42.70 percent, with .05 level of significance. Five appropriate approaches stood our developing the effectiveness of administration for MCU. They are namely: 1) Development of the capabilities of Administrators and Personnel 2) Quality Assurance 3) Budget Management 4) Organization Culture 5) Network and Connection.

Keywords: Effectiveness, Educational Management, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

บทนำ

มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์แห่งคณะสงฆ์ไทยที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนาขึ้นในปี พ.ศ. 2432 ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ กรุงเทพมหานคร และโปรดให้เรียกว่า “มหาธาตุวิทยาลัย” เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2439 โปรดพระราชทานนามใหม่ว่า “มหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดยมีพระราชประสงค์ให้ใช้เป็นสถานศึกษาพระไตรปิฎกและวิชาการชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์

มจร.เป็นมหาวิทยาลัยในทางพระพุทธศาสนา ที่เป็นศาสนาแห่งสันติภาพจึงมีหลักธรรมคำสอนที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติ คือสอนให้เห็นตามหลักของความเป็นจริงในสิ่งทั้งปวง และยังมีหลักธรรมในการครองตน ครองคน ครองงาน โดยมีพระพุทธเจ้าทรงเป็นอริยบุคคลตัวอย่างดังปรากฏในพระไตรปิฎกที่ได้กล่าวไว้ว่า “พระตถาคต อรหันต์สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ทรงธรรม เป็นธรรมราชา ทรงอภัยธรรม ลักการะธรรม เคารพธรรม ยำเกรงธรรม มีธรรมเป็นธง มีธรรมเป็นตรา เป็นธรรมาธิปไตย ทรงจัดการรักษาป้องกัน และคุ้มครองที่เป็นธรรม” (อง.ตัก.ไทย) 20/453/139) ในปัจจุบันการบริหารงานหรือการจัดการองค์การมีความจำเป็นต้องใช้ศาสตร์ในการบริหารงานอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโลกในยุคปัจจุบันเป็นระบบทุนนิยม หรือบริโภคนิยมที่แสวงหากำไร และมีการแข่งขันเพื่อให้เหนือกว่าคู่แข่งทั้งในเชิงบริหารงาน และการพัฒนาองค์การให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การ จึงมีหลักการบริหารสมัยใหม่เข้ามาเป็นกลยุทธ์หรือหลักการในการบริหารจัดการ

เพื่อความสำเร็จของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ มจร. ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี โดยถือเป็นหัวใจสำคัญและเป็นนโยบายหลักของมหาวิทยาลัย ในอันที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนามีคุณภาพในทุกพันธกิจ เริ่มตั้งแต่การผลิตบัณฑิต การวิจัยและพัฒนา การส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้เป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของมจร.” เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของ มจร.ในระดับวิทยาเขต และวิทยาลัยสงฆ์ต่อไป

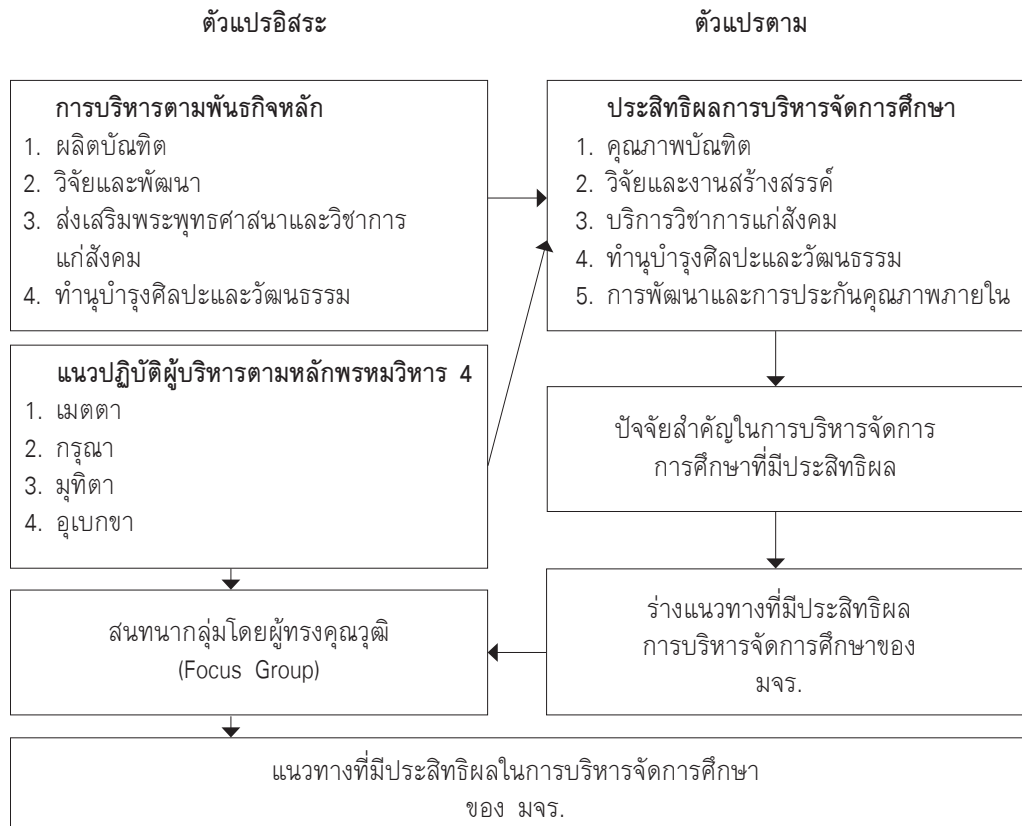
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของ มจร. แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร.
2. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ แนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. จำแนกตามกลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.
4. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของมจร.

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามพันธกิจหลักของมจร. แนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ตัวแปรการบริหารตามพันธกิจหลักของมจร. และตัวแปรแนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ทุกตัวที่ใช้ในการศึกษาเป็นตัวแปรสำคัญส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร.

จากความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร. จึงกำหนดตัวแปรอิสระด้านการบริหารตามพันธกิจหลัก และด้านแนวปฏิบัติของฝ่ายบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และตัวแปรตามด้านประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาเพื่อนำผลของการศึกษามาวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญสู่การนำเสนอแนวทางที่มีประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาของมจร. ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

มจร. มีการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาขับเคลื่อนให้มจร.ก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนาตามพันธกิจที่กำหนดไว้ประกอบด้วย 1) ผลิตและพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 9 ประการ 2) การวิจัยและค้นคว้า เพื่อสร้างองค์ความรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน เน้นการพัฒนาองค์ความรู้ในพระไตรปิฎก 3) ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคมตามปณิธานการจัดตั้งมจร. ด้วยการปรับปรุงกิจกรรมต่างๆ ให้ประสานสอดคล้อง เอื้อต่อการส่งเสริมสนับสนุนกิจการคณะสงฆ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา และ 4) ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมเสริมสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ให้เอื้อต่อการศึกษาเพื่อสร้างจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย สนับสนุนให้มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นรากฐานของการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพ (มจร. <http://www.mcu.ac.th/site/philosophy.php> สืบค้นเมื่อวันที่ 6 พ.ย.2558)

พระไตรปิฎกอันเป็นคัมภีร์และหลักฐานที่สำคัญในการบันทึกคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้กล่าวถึงหลักของพรหมวิหาร 4 กับการนำมาเป็นหลักปฏิบัติของผู้บริหารในการบริหารจัดการและครองคนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปในทางที่เหมาะสมตามหลักของจริยธรรม ประกอบด้วย 1) เมตตา คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความรักความปรารถนาดี มีเมตตาริฉัตรคิดช่วยเหลือให้ผู้ตามประสบแต่ประโยชน์ 2) กรุณา คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสงสารการคิดจะช่วยเหลือผู้ตามให้พ้นจากความเดือดร้อนทั้งร่างกายและใจ 3) มุทิตา คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความชื่นบานเป็นความพลอยยินดีเมื่อเห็นผู้ตามได้ดีอันเป็นความคิดรู้สึกเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีความก้าวหน้ามีความสุข อันเป็นความดี และ 4) อุเบกขา คือ พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการวางใจเป็นกลางในการปฏิบัติต่อผู้ตามโดยพิจารณาข้อเท็จจริงเมื่อตัดสินใจในเรื่องใดแล้วควรพิจารณาใคร่ครวญด้วยปัญญามีเหตุผลถูกต้องและเที่ยงธรรม (อง.ปญจก.(ไทย) 22/192/318)

การประเมินประสิทธิผลการจัดการศึกษาของมจร. เพื่อการบริหารจัดการที่มีคุณภาพและขับเคลื่อนให้มหาวิทยาลัยก้าวไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการทางพระพุทธศาสนา และเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพการศึกษาโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ทำการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาแต่ละแห่งตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาใน 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ด้านคุณภาพบัณฑิต 2) ด้านงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ 3) ด้านบริการวิชาการแก่สังคม 4) ด้านการทํานุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม และ 5) ด้านการพัฒนาและประกันคุณภาพภายใน(สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน, 2554)

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาของมจร. (มจร. รายงานประเมินตนเอง, 2556, น. 20 - 21) จำนวนทั้งหมด 1,364รูป/คน ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 211 รูป/คน 2) คณาจารย์ จำนวน 874 รูป/คน 3) บุคลากร จำนวน 279 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นจากการสังเคราะห์ข้อมูลและแนวคิดทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผ่านการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน และได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Item Objective Congruence: IOC) ระหว่าง 0.80-1.00 และทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยลองใช้ (Try out) แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 40 คนได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงแบบอัลฟา (Alpha-reliability Coefficient) ทั้งฉบับเป็น .958

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามกับประชากร จำนวน 1,338 รูป/คน ตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2559 ได้รับข้อมูลกลับคืนจำนวน 1,203 ชุด คิดเป็นร้อยละ 88.19

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้คือค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบทางเดียว (One-way Multivariate Analysis Variance หรือ One-way MANOVA) และทดสอบภายหลัง (Post Hoc) เพื่อหาความแตกต่างกันโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method) และวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสเต็ปไวส์ (Stepwise-Multiple Regression Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 “ศึกษาระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของ มจร. แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.” พบว่าภาพรวมของการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของมจร. แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร. อยู่ในระดับสูงโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84, 3.83 และ 3.78 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของมจร., แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.

ปัจจัย	μ	σ	ระดับความคิดเห็น
การบริหารตามพันธกิจหลักของมจร.			
1. ด้านการผลิตบัณฑิต	3.86	.692	สูง
2. ด้านการวิจัยและพัฒนา	3.83	.746	สูง
3. ด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนาและวิชาการแก่สังคม	3.83	.776	สูง
4. ด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	3.83	.786	สูง
ภาพรวม	3.84	.624	สูง
แนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4			
1. ด้านเมตตา	3.84	.740	สูง
2. ด้านกรุณา	3.83	.737	สูง
3. ด้านมุทิตา	3.82	.703	สูง
4. ด้านอุเบกขา	3.82	.752	สูง
ภาพรวม	3.83	.600	สูง
ประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของมจร.			
1. ด้านคุณภาพบัณฑิต	3.78	.760	สูง
2. ด้านวิจัยและงานสร้างสรรค์	3.77	.795	สูง
3. ด้านบริการวิชาการแก่สังคม	3.78	.856	สูง
4. ด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม	3.81	.789	สูง
5. ด้านการพัฒนาและการประกันคุณภาพภายใน	3.74	.781	สูง
ภาพรวม	3.78	.642	สูง

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 “เปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ แนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.”พบว่า ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร มีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ ซึ่งประกอบด้วย ด้านผลิตบัณฑิต ด้านการวิจัยและพัฒนา ด้านส่งเสริมพระพุทธศาสนา และวิชาการแก่สังคม และด้านทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ส่วนแนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 พบว่า ด้านเมตตามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย ส่วน ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัยส่วนประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร.พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 “วิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.” ผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร.โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบสแต็ปไวซ์พบว่า มีตัวแปรสำคัญ 10 ประเด็น จากทั้งหมด 61 ตัวแปรเป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร. โดยทั้ง 10 ประเด็นดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร. ได้ร้อยละ 42.70 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.

Model	ตัวแปร	Reg. Coeff		t-value	Sig.
		B	Beta		
1	ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นที่ไว้วางใจ	.106	.155	4.323	.000
2	ผู้บริหารมีความเสมอภาคในการบริหารงาน	.053	.079	2.541	.011
3	ผู้บริหารมีการจัดระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงาน	.053	.076	2.800	.005
4	ผู้บริหารรักษาและยึดกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยในการปฏิบัติงาน	.126	.182	5.292	.000
5	มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่างๆซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของนักศึกษาและสาธารณชนทั่วไป	.071	.100	4.096	.000
6	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมกับงานในแต่ละฝ่าย	.057	.085	2.544	.011
7	นักศึกษามีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด	.047	.066	2.863	.004
8	ผู้บริหารเปิดโอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	.059	.085	3.057	.002
9	ผู้บริหารรายงานการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสม่ำเสมอและตรวจสอบได้จริง	.064	.094	2.629	.009
10	ผู้บริหารสร้างและรักษาบรรยากาศสัมพันธภาพอันดีงามแก่บุคลากรทุกคน	.045	.064	2.182	.029
Constant=12.048, R=.654p, R ² =.427, R ² adj=.422, S.E.est=.48751, F=88.790**					

*P < .05

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ ประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. =12.048+.106 (ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเป็นที่ไว้วางใจ) + .053 (ผู้บริหารมีความเสมอภาคในการบริหารงาน) + .053 (ผู้บริหารมีการจัดระเบียบและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับงาน) + .126 (ผู้บริหารรักษาและยึดกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยในการปฏิบัติงาน) + .071 (มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธศาสนาของนักศึกษาและสาธารณชนทั่วไป) + .057 (ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมกับงานในแต่ละฝ่าย) + .047 (นักศึกษามีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่กำหนด) + .059 (ผู้บริหารเปิดโอกาสยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น) + .064 (ผู้บริหารรายงานการใช้จ่ายงบประมาณอย่างสม่ำเสมอและตรวจสอบได้จริง) + .045 (ผู้บริหารสร้างและรักษาบรรยากาศสัมพันธภาพอันดีงามแก่บุคลากรทุกคน)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 “เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลของ มจร. “จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารตามพันธกิจ และแนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. ได้ทั้งหมด 10 ประเด็นสำคัญดังกล่าวถูกนำมาแยกแยะเพื่อจัดกลุ่มสำหรับแก้ปัญหาหรือนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมตามแนวทฤษฎี 4M

ซึ่งประกอบด้วย 1) คน (Man) 2) เงิน (Money) 3) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และ 4) การบริหารจัดการ (Management) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงแนวทางที่พัฒนาขึ้นเพื่อนำไปสู่การดำเนินงานเพื่อการพัฒนาประสิทธิผลในการบริหารจัดการศึกษาของมจร.

Category	Crucial Issues	Strategic Issues	Appropriate Approaches
บุคลากร (Man)	ผู้บริหาร และ บุคลากร	ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและเป็นทีไว้วางใจ ผู้บริหารรักษาและยึดกฎระเบียบของ มหาวิทยาลัยในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีการจัดระเบียบและแนวทาง ปฏิบัติเกี่ยวกับงาน	แนวทางที่ 1 พัฒนาผู้บริหาร และบุคลากรในการสร้างค่านิยม ตลอดการดำเนินงานโดยยึดมั่น ความซื่อสัตย์สุจริตและกฎระเบียบ
	การผลิต บัณฑิต	นักศึกษามีคุณลักษณะตามหลักสูตรที่ กำหนด	แนวทางที่ 2 พัฒนา กระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอด ตลอดจนการบริหารจัดการ ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายในระดับ อุดมศึกษาผลิตบัณฑิตให้เป็นไป ตามมาตรฐานของหลักสูตร
งบประมาณ (Money)	การ บริหาร จัดการ งบ ประมาณ	ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม กับงานในแต่ละฝ่าย ผู้บริหารรายงานการใช้จ่ายงบประมาณ อย่างสม่ำเสมอและตรวจสอบได้จริง	แนวทางที่ 3 การพัฒนาการ บริหารจัดการและการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณ ให้ถูกต้องตามระเบียบ
วัสดุอุปกรณ์ (Material)	ไม่พบประเด็นสำคัญในมุมมองนี้		
การบริหาร จัดการ (Management)	วัฒนธรรม องค์กร	ผู้บริหารมีความเสมอภาค ในการบริหารงาน ผู้บริหารสร้างและ รักษาบรรยากาศสัมพันธภาพอันดีงาม แก่บุคลากรทุกคนผู้บริหารเปิดโอกาส ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	แนวทางที่ 4 พัฒนาและสร้าง วัฒนธรรมองค์กรในการบริหาร จัดการ บนพื้นฐานความเสมอ ภาคการสร้างบรรยากาศใน การดำเนินงาน และการรับฟัง ความคิดเห็นของบุคลากร
	การสร้าง เครือข่าย	มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ทางด้านพระพุทธ ศาสนาของนักศึกษาและสาธารณชน ทั่วไป	แนวทางที่ 5 สร้างเครือข่ายเพื่อ การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ทาง พระพุทธศาสนาบูรณาการร่วมกับ บ้าน วัด โรงเรียน

ทั้งนี้ ภายหลังการพัฒนาแนวทางฯ เป็นที่เรียบร้อย ผู้วิจัยได้นำแนวทางดังกล่าวนำเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 รูป/คน โดยการจัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ข้อเสนอแนะและวิพากษ์แต่ละประเด็นซึ่งสรุปได้ดังนี้

แนวทาง 1: การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารและบุคลากร ประกอบด้วย การพัฒนาผู้บริหาร โดยมุ่งเน้นคุณลักษณะตามหลักของทฤษฎีปาปนิคัสตร ซึ่งได้กล่าวถึงคุณสมบัติของการพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณภาพไว้ดังนี้ 1) จักขุมา เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล 2) วิตุโร เป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญในงาน รู้จักหลักการและวิธีการไม่ให้เกิดความบกพร่องในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบ 3) นิสสยลัมปโน เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และในส่วนของพัฒนาบุคลากร ควรมีหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาไปสู่ผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยรูปแบบการพัฒนาที่เน้นหลักอิทธิบาท 4 คือเป็นหลักให้เกิดความสำเร็จ 4 อย่าง ได้แก่ 1) ฉันทะ ความพอใจรักใคร่ในการทำงาน 2) วิริยะ ความพากเพียรในการทำงาน 3) จิตตะ ความเอาใจใส่ฝักใฝ่ในการทำงาน 4) วิมังสา ความหมั่นสอดส่องและตรวจสอบข้อบกพร่องและแนวทางในการแก้ไขงานอยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้เป็นหลักสูตรในการพัฒนาการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพพร้อมไปกับการสร้างสมรรถนะของผู้บริหารและบุคลากรโดยให้ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตและรักษากฎระเบียบ

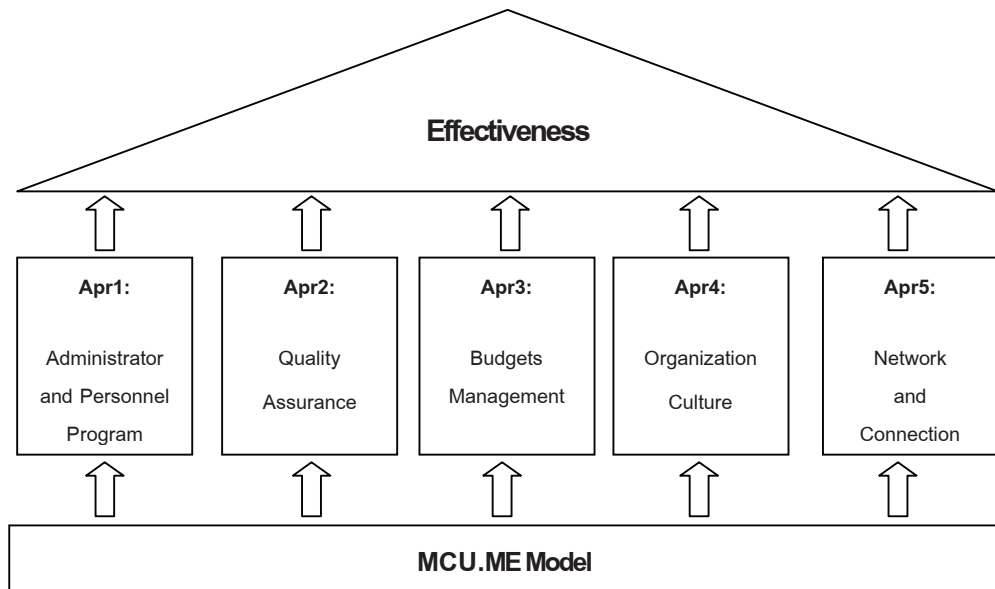
แนวทาง 2: พัฒนาระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ประกอบด้วย จัดให้มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรและการเรียนรู้ในการนำความรู้ไปพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21

แนวทาง 3: พัฒนาการการบริหารจัดการงบประมาณ ประกอบด้วย การจัดโครงการอบรมและสร้างแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารและใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัติระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณโดยยึดหลักธรรมาภิบาลมาสร้างสรรค์และส่งเสริมองค์กรให้มีศักยภาพและประสิทธิภาพ เช่น หลักคุณธรรม หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่ากับผลผลิตที่เป็นนิสิตและการบริหารจัดการที่ดีของ มจร.

แนวทาง 4: สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีให้เกิดขึ้นในประกอบด้วยการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีให้เกิดขึ้นจากคนในองค์กรบนพื้นฐานความเสมอภาคการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานร่วมกัน และการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร โดยเปิดโอกาสให้มีการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความคิด ทศนคติ ค่านิยมที่ดีงาม ร่วมกันบนพื้นฐานธรรมชาติขององค์การทางพระพุทธศาสนา โดยใช้หลัก มีใจ ใช้ปัญญา เสียสละอดทน ซื่อสัตย์ และกตัญญู

แนวทาง 5: พัฒนาเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากิจการศึกษาศึกษา ประกอบด้วย การสร้างเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา การเผยแพร่พระพุทธศาสนา และการเข้าถึงการศึกษาทางพระพุทธศาสนา โดยการให้ความสำคัญในการฟื้นฟู อนุรักษ์ สืบสาน ในการพัฒนาเผยแพร่ศิลปและวัฒนธรรม ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของความเป็นไทย โดยจัดกิจกรรมแบบบูรณาการให้มีส่วนร่วมทางสังคมเช่น ส่วนราชการ เอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 รูป/คน ได้วิพากษ์แต่ละประเด็นตามแนวทางฯ ที่ผู้วิจัยได้นำเสนออย่างกว้างขวาง โดยผลการวิพากษ์สรุปให้มีการเพิ่มเติมแก้ไข และปรับปรุงประเด็นสำคัญต่างๆ จนสามารถนำผลจากการวิพากษ์และการเสนอแนะข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิ และสามารถสรุปได้ว่าแนวทางทั้ง 5 แนวทางตามที่คุณวิจัยได้พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. ผู้วิจัยจึงนำแนวทางทั้ง 5 มาพัฒนาและนำเสนอเป็นรูปแบบ MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY MANAGEMENT EFFECTIVE MODEL หรือ MCU-ME Model ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY MANAGEMENT EFFECTIVE MODEL หรือ MCU-ME Model

ที่มา: พัฒนาโดยผู้วิจัย

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาระดับการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของ มจร. แนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. พบว่า ในภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยเมื่อพิจารณาในรายละเอียดการบริหารจัดการตามพันธกิจหลักของมจร. พบว่า ด้านการผลิตบัณฑิตอยู่ในระดับสูงกว่าทุกด้านสืบเนื่องมาจากมจร. มีจุดเน้นในการผลิตบัณฑิตด้านพุทธศาสนาและบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ ดังวลัยทัศน์ คือ มจร. เป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนาในระดับนานาชาติที่สร้างคนดีและเก่ง อย่างมีสมรรถภาพ จัดการศึกษาและวิจัยอย่างมีคุณภาพ บริการวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้ความสำคัญกับการผลิตบัณฑิตและพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีปฏิภาณนำเลื่อมใส ใฝ่รู้ ใฝ่คิด เป็นผู้นำจิตใจและปัญญา มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนาและพัฒนาสังคม ในส่วนแนวปฏิบัติของผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 พบว่า ด้านเมตตา อยู่ในระดับสูงกว่าด้านอื่น ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นพระภิกษุ ซึ่งใช้หลักของความเมตตาประกอบการบริหารโดยให้คำแนะนำและเป็นพี่ปรึกษาในการทำงานแก่คณาจารย์ บุคลากรอย่างเป็นกัลยาณมิตรที่ดี และประกอบไปด้วยเมตตาธรรมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเทพปริยัติเมธี (2553) พบว่า ผู้นำที่ดีซึ่งมีหลักธรรมหรือคุณธรรมในทางพระพุทธศาสนา จำนวน 20 หลักธรรม แบ่งเป็น 3 กลุ่มหลักธรรมของผู้นำ คือ 1) หลักธรรมสำหรับครองตน ได้แก่ เบญจศีล เบญจธรรม สปัปฺริสธรรม พลธรรม อคติธรรม อธิฐานธรรม ขันติโสรัจจธรรม คุณธรรม อริยทรัพย์ธรรม 2) หลักธรรมสำหรับครองคน ได้แก่ พรหมวิหารธรรม บารมีธรรม ราชสังคหัตถธรรม สังคหัตถธรรม พลธรรม ทศพิรชาธรรม จักรวรรดิวัตรธรรม คหบดีธรรม อธิปไตย กัลยาณมิตรธรรม อริยทรัพย์ธรรม ยุติธรรม อคติธรรม 3) หลักธรรมสำหรับการครองงาน ได้แก่ อิทธิบาทธรรม สารณียธรรม อปรินิยธรรม อริยทรัพย์ธรรม กัลยาณมิตรธรรม ยุติธรรม พลธรรม อคติธรรมและในส่วนของผลการศึกษาประสิทธิผล

ของการจัดการศึกษาของ มจร.พบว่า ด้านการทํานุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือด้านคุณภาพของบัณฑิต ด้วยเหตุที่มจร. เป็นสถาบันการศึกษาของคณะสงฆ์ไทย นิสิตได้รับการปลูกฝังคุณธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงมีจิตสำนึกในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าและบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม อันก็เป็นเครื่องบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของการเป็นสถาบันการศึกษาทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ซึ่งมีผลการประเมินของมจร.อยู่ในระดับดี (รายงานผลการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา [องค์การมหาชน], 2551)

2. ผลการเปรียบเทียบความเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรที่มีต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจ แนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 และประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร.พบว่าด้านการบริหารจัดการตามพันธกิจ ผู้บริหาร คณาจารย์และบุคลากรมีความแตกต่างกันโดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการตามพันธกิจสูงกว่า คณาจารย์และบุคลากร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา และเพื่อให้มจร. เป็นศูนย์กลางการจัดการศึกษาที่สามารถเข้าถึงได้ทุกระดับ ในการก้าวเข้าสู่ความเป็นสากลของการจัดการศึกษาด้านพระพุทธศาสนาของไทยในด้านแนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 พบว่าผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากร มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อแนวปฏิบัติผู้บริหารตามหลักพรหมวิหาร ด้านเมตตา สูงกว่า คณาจารย์และบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพล เครือมนโรจน์ (2553) พบว่า การใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณาและมุทิตาไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่สูงขณะที่ อุเบกขานั้นถูกนำไปปฏิบัติงานในสถานศึกษาเป็นส่วนน้อยและในส่วนสุดท้ายด้านประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร. พบว่า ผู้บริหาร คณาจารย์ และบุคลากรมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรทุกระดับให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานบนพื้นฐานของประสิทธิผลเพื่อควมมีคุณภาพของการจัดการศึกษาของ มจร. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรสา ภาววิมล (2553) พบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของระบบได้แก่ ปัจจัยนำเข้าคือ ทรัพยากร (ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน งบประมาณ อาคารสถานที่/วัสดุอุปกรณ์/สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้) ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยี กระบวนการคือ การควบคุม การตรวจสอบ และการประเมินคุณภาพผลผลิตคือ คุณภาพของบัณฑิต องค์ความรู้/งานวิจัย/นวัตกรรม การบริการวิชาการ และการอนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่วัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นเป็นหลักฐานของความสำเร็จ

3. จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. มีตัวแปรสำคัญ 10 ตัวแปร จาก 61 ตัวแปร เป็นตัวแปรสำคัญที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. และผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางฯ มาถึงขั้นตอนสุดท้าย ประกอบด้วย 5 แนวทางที่สำคัญโดยจำแนกตามหลักการการบริหารแบบ 4M และเรียกแนวทางที่เหมาะสมนี้ว่า MAHACHULALONGKORNRAJAVIDYALAYA UNIVERSITY MANAGEMENT EFFECTIVE MODEL: MCU-ME Model ซึ่งประกอบด้วย 1) การพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารและบุคลากร 2) พัฒนาระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา 3) พัฒนาการการบริหารจัดการงบประมาณ 4) สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กร และ 5) พัฒนาเครือข่ายเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากิจการการศึกษา ทั้งนี้แนวทางที่ 2 การพัฒนาระบบการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรตลอดจนการบริหารจัดการให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพภายในระดับอุดมศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะเป็นแนวทางสำคัญที่จะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของ มจร. ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุทัศน์ ติสฺสรวาทิ, สมบูรณ์ บุญฤทธิ์, สุพรต บุญอ่อน, บุญหนา จิมาโนง, และไฉไลฤติ ยวนะศิริ. (2556) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในมจร.

ซึ่งพบปัญหากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ มจร. ด้านการควบคุมคุณภาพ บุคลากรส่วนมากไม่ให้ความสำคัญและมีทัศนคติเชิงลบต่องานประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วม มหาวิทยาลัยไม่มียุทธศาสตร์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเฉพาะ การจัดเก็บข้อมูลไม่เป็นระบบ ไม่ได้พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อตอบสนองงานประกันคุณภาพการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานและเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาไม่สะท้อนธรรมชาติของ มจร. ซึ่งสอดคล้องแนวคิดด้านประสิทธิผลของ Arnold และ Feldman (1986) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบขององค์การที่มีประสิทธิผล ได้แก่ 1) การเจริญเติบโตขององค์การ 2) การได้มาซึ่งทรัพยากรทางการจัดการ ความสามารถขององค์การในการสรรหาปัจจัยนำเข้าตามกรอบการพิจารณาองค์การ 3) ความสามารถในการปรับตัว 4) นวัตกรรม คือ ความสามารถขององค์การในการคิดสิ่งใหม่ ๆ 5) ผลิตรายการให้บริการ คือ การจัดหาบริการที่มีคุณค่าในระดับสูง โดยใช้ต้นทุนต่ำที่สุด และ 6) ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลของการศึกษาการบริหารตามพันธกิจของ มจร. ด้านการวิจัยและพัฒนาและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาด้านวิจัยและงานสร้างสรรค์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้นมจร. ควรกำหนดแผนการพัฒนาและแนวทางการดำเนินงานโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ตลอดจนให้ความสำคัญกับการกำกับ ติดตาม การสร้างสรรคงานวิจัยที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่สังคม และได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

2. จากผลของการศึกษาและนำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการศึกษาของมจร. MCU-ME Model มจร.ควรกำหนดให้หน่วยงานด้านนโยบายวางแผนและพัฒนานำผลของการศึกษาไปเป็นแนวทาง เพื่อนำไปกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาของมจร.อย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับด้านการพัฒนาคณาจารย์ให้มีส่วนร่วมในการวิจัยอย่างเข้มแข็ง โดยบูรณาการงานวิจัยกับการจัดการเรียนการสอน และพันธกิจด้านอื่นมหาวิทยาลัย

2. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญและส่งเสริมทุนหรืองบประมาณในการทำงานวิจัยทางพระพุทธศาสนาหรืองานสร้างสรรค์มีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์แก่สังคมและได้รับการตีพิมพ์หรือเผยแพร่อย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำผลงานของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อยอดในเชิงพัฒนาและทำการทดสอบผลสำเร็จในเชิงประสิทธิผลต่อไป

2. ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น มหาวิทยาลัยของเอกชนนอกจากนี้ อาจทำการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของมหาวิทยาลัยของรัฐบาล กับมหาวิทยาลัยของเอกชน

บรรณานุกรม

- พระเทพปริยัติเมธี (สฤณีลีลโร). (2553). *ภาวะผู้นำเชิงพุทธกับการจัดการความขัดแย้งในสังคมไทย*. (รายงานวิจัย). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทัศน์ ดิสุสรวาทิ, สมบูรณ์ บุญฤทธิ์, สุพรต บุญอ่อน, บุญหนา จิมาโนง, และไฉไลฤติ ยูวะศิริ. (2556). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้นวันที่ 6 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.mcu.ac.th/site/philosophy.php>.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2540). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2556). *รายงานประเมินตนเองมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). *เกณฑ์ประเมินคุณภาพการศึกษา 2554*. สืบค้นวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558, จาก http://www.ubu.ac.th/web/files_up/09f2012020911364560.pdf.
- สุพล เครือมนธมณ. (2553). *การใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลนครเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรสา ภาววิมล. (2553). *การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาไทย ตามแนวคิดจัดการความรู้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย.
- Arnold, H. J., & Feldman, D. C. (1986). *Organizational behavior*. New York: McGraw-Hill.